

Пагін, його будова
та функції.
Видозміни пагонів

Мета : сформувати поняття про будову та функції пагона , типи пагона; продовжити формувати поняття про рослинний організм; розкрити взаємозв'язок будови органа з виконуваними функціями ; виховувати позитивне ставлення до рослини, формувати екологічну культуру; звернути увагу на необхідність дбайливого ставлення до рослинного організму.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Обладнання: підручник, зошит, презентація

"Рослини - це міст між небом і землею." - Джуліан Грін

Опрацювати конспект, **червоним** - законспектувати; переглянути відео

Пагін - вегетативний орган рослини, утворений стеблом, листками, бруньками

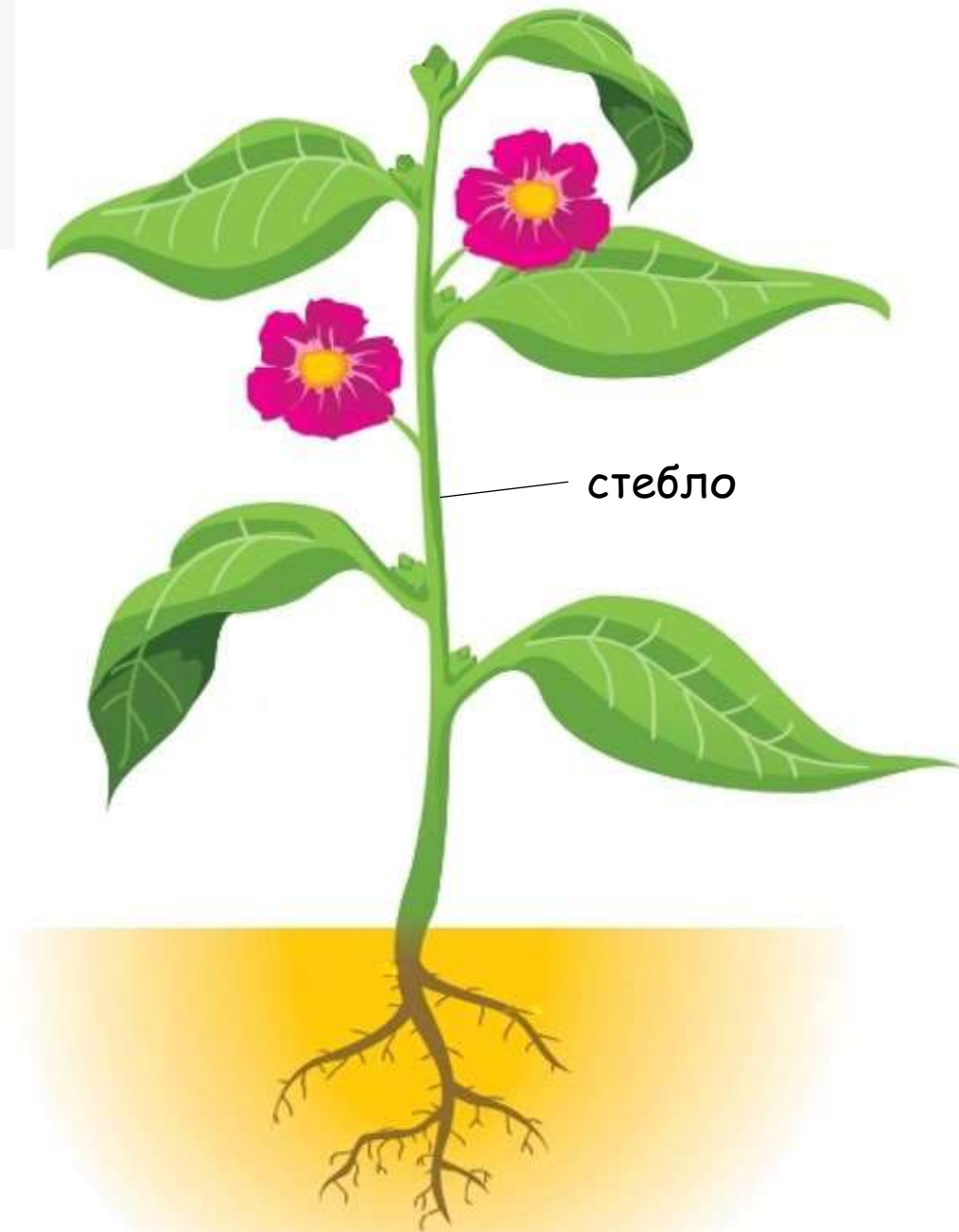
Стебло - це вісь пагона:

- ✓ транспортує речовини
- ✓ утримує листки
- ✓ забезпечує зв'язок між усіма частинами рослини

Дерев'яністі стебла набувають
твердості завдяки
відкладенню
лігніну

Трав'яністі стебла
соковиті та зелені

Пагін - вегетативний орган рослини,
утворений
стеблом, листками, бруньками

Листки - бічні органи
пагонів,

які ✓ забезпечують

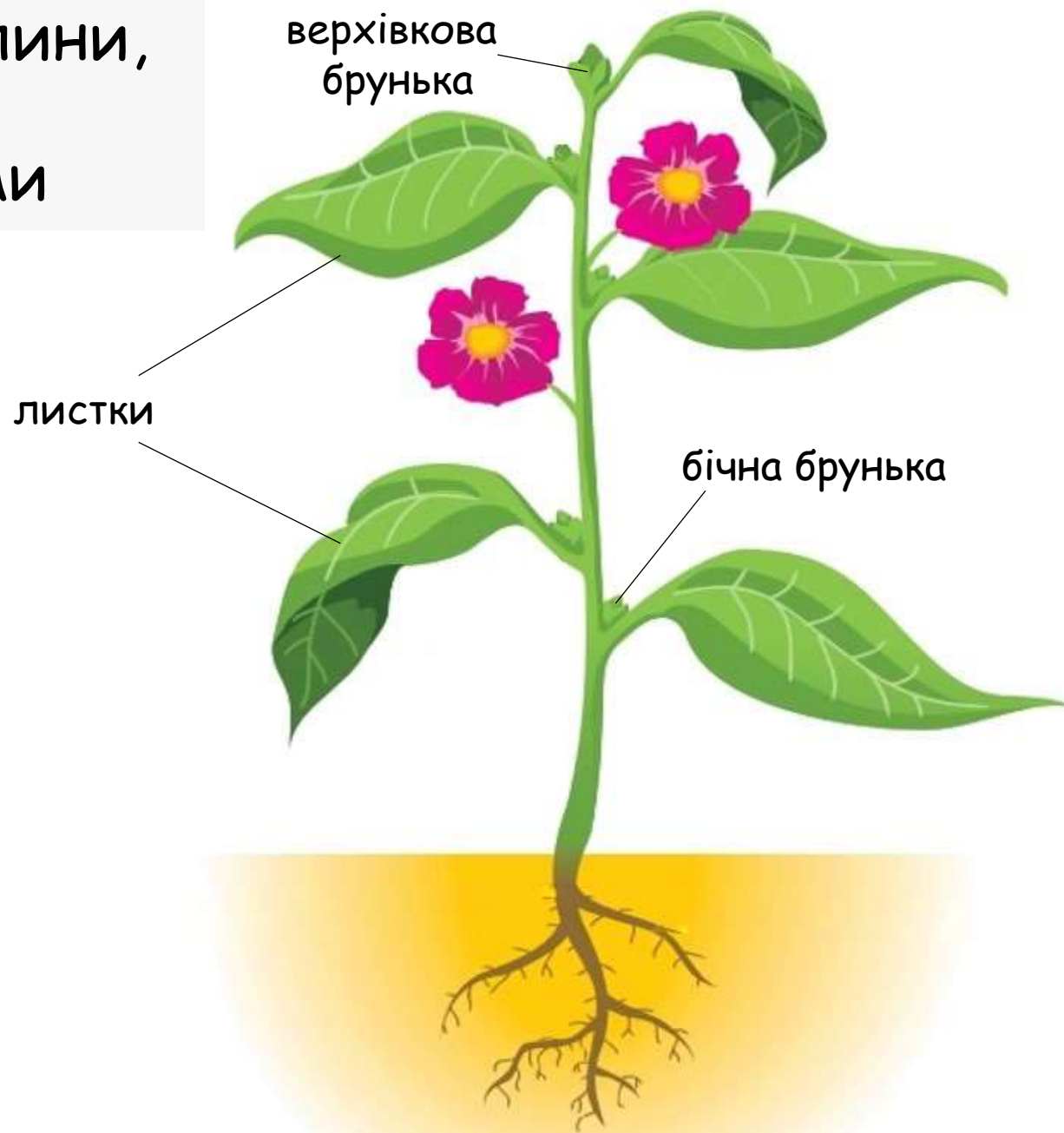
✓ фотосинтез

✓ газообмін
випаровування

Бруньки - це зачаткові пагони,
що забезпечують

✓ ріст пагона (верхівкова брунька)

✓ галуження (бічні бруньки)

Пагін - вегетативний орган рослини,
утворений
стеблом, листками, бруньками

Вузол - це місце прикріплення листків
до стебла

Міжвузля - відстань між сусідніми вузлами

Пазуха листка - це уявний гострий кут
між стеблом і листком

Функції пагона:

- фотосинтез (виконують листки і зелені стебла);
- газообмін і випаровування (транспірацію) (через продихи листків);
- транспорт органічних і неорганічних речовин по стеблу і листках;
- утворення генеративних органів (шишок у голонасінних і квіток у покритонасінних);
- запасання поживних речовин у стеблі;
- вегетативне розмноження

ФОТОСИНТЕЗ І ДИХАННЯ

ПЕРЕГЛЯНУТИ ВІДЕО ЗА ПОСИЛАННЯМ:

<https://www.youtube.com/watch?v=gyX7G9gzg4c>

Останній слайд відео **ЗАПАМ'ЯТАЙ** , законспектувати у зошит

Запам'ятай

Листок — вегетативний орган рослини, що виконує функції фотосинтезу, транспірації та газообміну.

Фотосинтез — це процес утворення органічних речовин із вуглекислого газу та води завдяки енергії світла.

Реакція фотосинтезу в хлоропластах:

$$\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} \xrightarrow[\text{хлоропласт}]{\text{світло}} \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + \text{O}_2$$

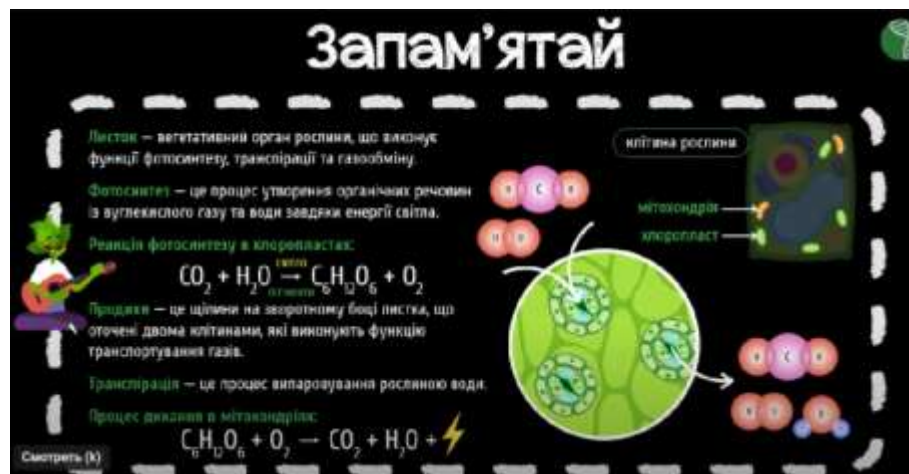
Продихи — це щілини на зворотному боці листка, що оточені двома клітинами, які виконують функцію транспортування газів.

Транспірація — це процес випаровування рослиною води.

Процес дихання в мітохондріях:

$$\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + \text{O}_2 \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{енергія}$$

Сморгать (X)

Запам'ятай: За розташуванням у просторі стебла бувають:

кукурудза

прямостоячі

стовбури дерев

суниця

плющ

повзучі

виноград

чіпкі

огірок

хміль

берізка польова

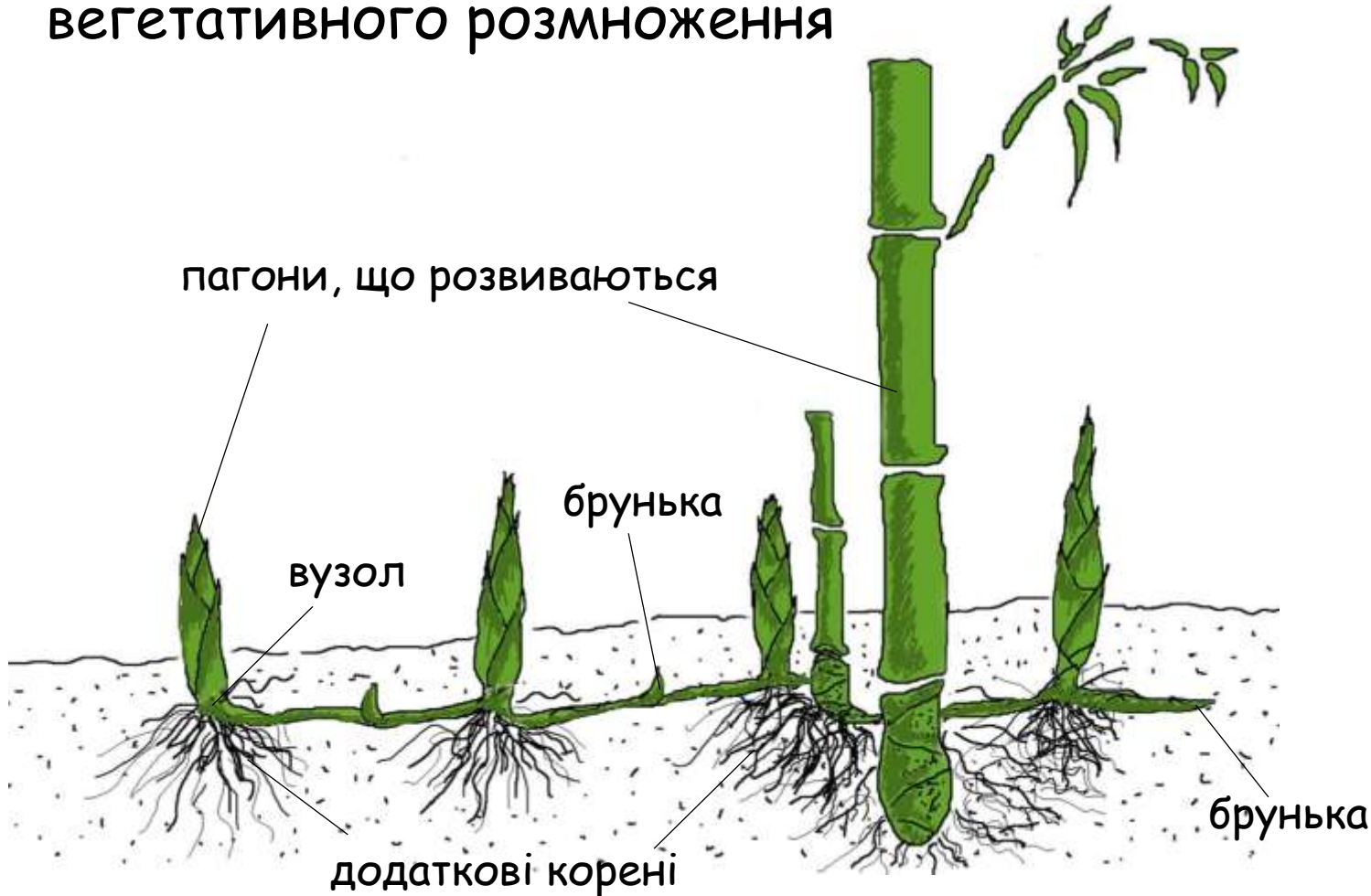

виткі

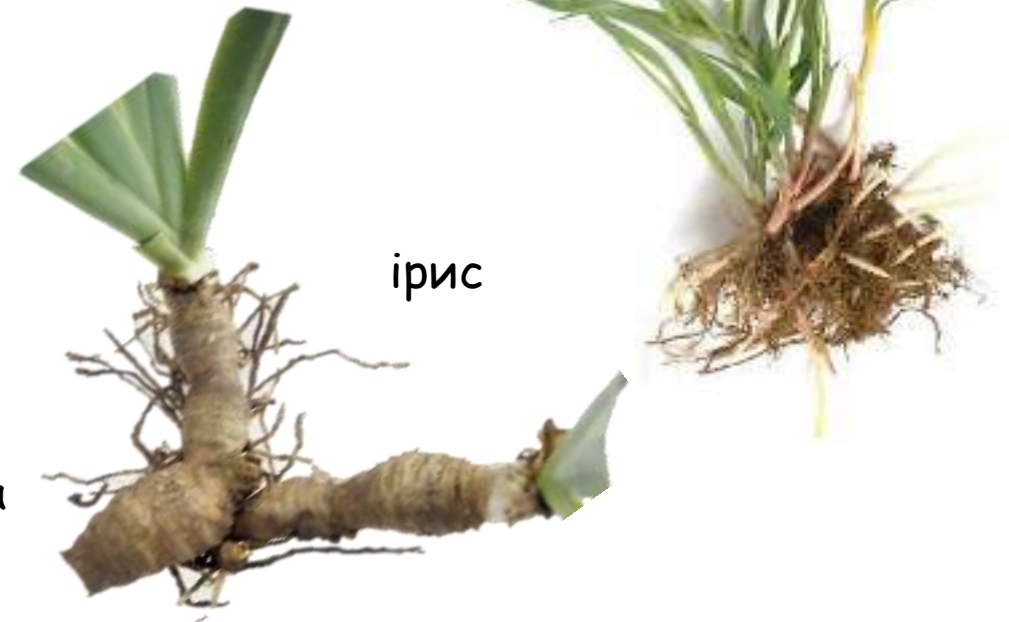
Видозміни пагонів

Кореневище – горизонтальний підземний пагін, схожий на корінь, здатний запасати поживні речовини і виконувати функцію вегетативного розмноження

первоцвіт весняний

пирій повзучий

ірис

Видозміни пагонів

Бульба – це видозмінений пагін, стебло якого розростається, потовщується, накопичує поживні речовини і воду

- ✓ Бульби на сонці зеленіють
- ✓ Бульби слугують для розмноження рослин

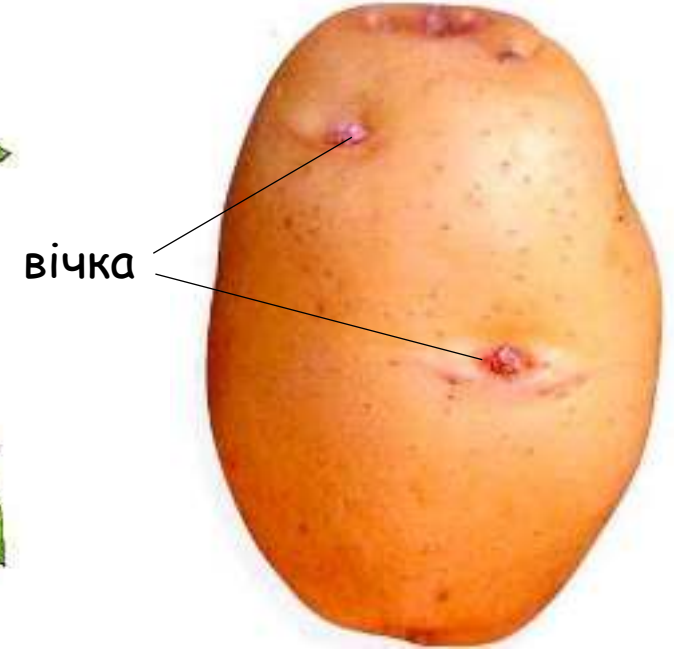
Надземні бульби формуються в основі головного (кольрабі) або бічних пагонів (орхідеї) та несуть зелені листки

Столон – це тонкий з довгими міжвузлями горизонтальний пагін рослини

столони

Верхівка бульби

вічка

Основа бульби

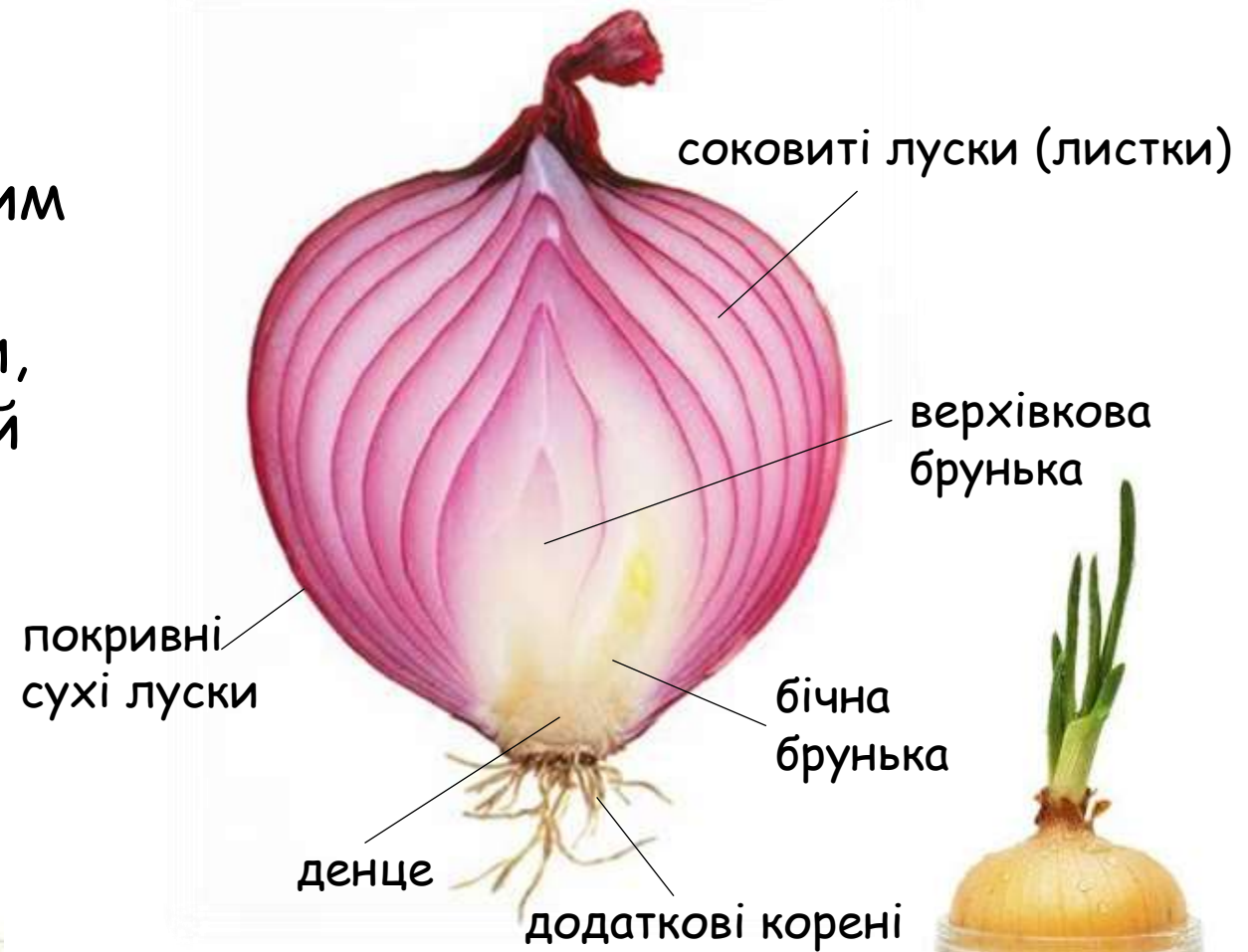
Листя на підземних бульбах спрощуються до дуже дрібних, лусочок, у пазухах яких містяться бруньки — **вічка**

Видозміни пагонів

Цибулина - вкорочений пагін з коротким сплющеним стеблом (денцем) і лусковидними, м'ясистими листками, які запасують воду з розчиненими в ній поживними речовинами

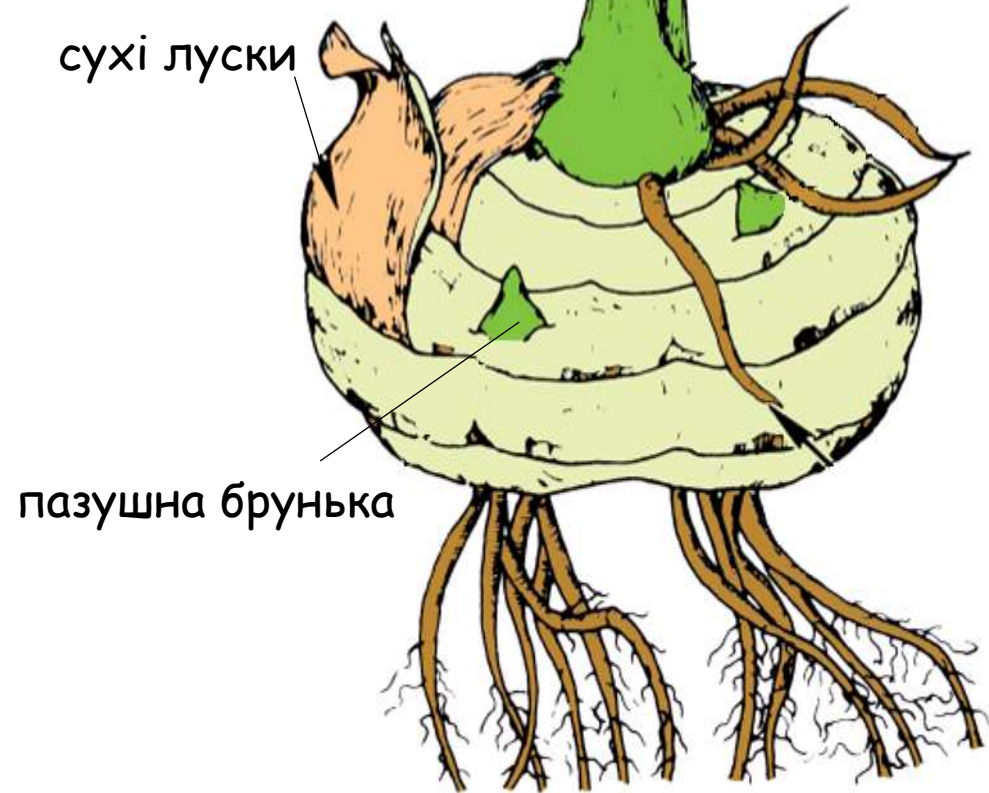
- ✓ Цибулини допомагають рослині вижити за несприятливих умов
- ✓ Цибулина є органом вегетативного розмноження

Видозміни пагонів

Бульбоцибулина — підземний видозмінений пагін, зовні схожий на цибулину, але за будовою подібний до бульби

- ✓ Луски не виконують функції запасу речовин, вони сухі і плівчасті
- ✓ Запасаючим органом є стеблова потовщена частина

шафран

пізньоцвіт

гладіолус

Видозміни пагонів

Колючки – це здерев'янілі видозміни пагона, які мають загострені верхівки

✓ Вони розташовані у пазухах листків і захищають рослину від поїдання тваринами

глід

слива

Колючки шипшини –
це вирости епідерми

аґрус

обліпіха

Видозміни пагонів

Вусики – це надземні видозміни пагонів, виткі пагони, що, обкручуючись навколо різних опор, підтримують стебло в певному положенні

виноград

гарбуз

огірок

Видозміни пагонів

Вуса – довгі і тонкі пагони з редукованими листками

столони
(вуса)

Із пазух лускоподібних
листіків можуть виростати
бічні пагони з дочірніми
розетками

Узагальнимо вивчене!

- **Пагін** - вегетативний орган рослини, утворений стеблом, листками та бруньками.
- **Стебло** - це вісь пагона, транспортує речовини, утримує листки, забезпечує зв'язок між усіма частинами.
- **Листки** - бічні органи пагонів, які забезпечують фотосинтез, газообмін і випаровування.
- **Бруньки** - це зачаткові пагони.
- Розрізняють підземні й надземні видозміни пагонів.
Підземні видозміни пагонів - кореневище, цибулина, бульбоцибулина та бульба, а **надземні** - вуса, вусики, колючки.

Домашнє завдання:

Опрацювати параграфи 7.2, 7.3, повторити п 7.1,
конспект

Підготуйтеся до тестової роботи з тем